

TÁ 917

o3-14500

B pos

3 tekeres

887 m

normál

ff

magyar hang

filmcim az elején
stáblista a végén

A TANITVÁNYOK

- dokumentumfilm -

Gyártó ország: Magyarország
gyártó cég: Híradó- és Dokumentumfilm Stúdió
gyártási év: 1982
gyártásvezető: Nádasi László
engedélyszám: oo229o/82

rendező: GÁRDOS Péter
rend.asszisztens: Balajthy András
dramaturg: Osvát András
operatőr: Máthé Tibor
vágó: Rigó Mária
hangmérnök: Traub Gyula
fővilágosító: Tárkányi Ferenc
felvételvezető: Kátai Róbert

Tartalom:

A film készítői felkeresték a Magyarországon működő különböző felekezeti iskolákat, s a diákok és tanárok nyilatkozataiból képet kapunk mindennapi életükről.

1. tek: az egri Katolikus Hittudományi Főiskola tanárai megbeszélnek a tantervet - a budapesti Piarista Gimnázium: diákok imádkoznak a padokban és a templomban - leánytanulók - női tanár - Bach-zsoltárt énekel a kórus orgonakisérettel - megbeszélés a tanárok között a protestáns női papokról -
2. tek: paptanár nyilatkozik, tanóra kísérletezéssel - szabad idejükben cukrászdában segédkeznek a diákok, dolgoznak a kertben, rendezik a sirokat a Dohány-utcai zsinagóga kertjében
egri Kat.Hittud.Főisk. - templomi mise, tanárok beszélgetése
Evangélikus Teológia, Bp. - tanóra, kislány felolvas
ismét egri K.Ht.Főisk. - pap nyilatkozata, templom, szabadfoglalkozás /rexeznek a diákok/

3. tek: közös ima az ebédnél, papnövendék a szószéken, ebéd utáni mosogatás - papok a költségvetést vitatják - az étkezéslet ellenőrzése - séta a téli kertben, hógyólyózás
Evangélikus Teológia, Bp. - Bánffy György színművész beszédtechnika órát tart
Rabbiszeminárium, Bp. - rabbiavatás, közös és szólóének, avatási ceremónia

A film végén köszönetet mondanak az alkotók a különböző felekezetek képviselőinek, hogy munkájukat segítették.

1985. április 9.

VA

03-14500-3

Főcím: A TANITVÁNYOK

Köszöntelek benneteket, szervusztok, köszöntelek benneteket. Ó Frédi bácsi. Engedd meg, hogy köszöntselek. Köszönöm szépen-hogy hazaérteztél-köszönöm Lajoskám. Mi még nem találkoztunk a nagy vakáció után. Köszönöm szépen-hogy hazaérteztél-köszönöm Lajoskám. Isten hozott. Amilyen öröm elindulni a vakációra, olyan öröm vissza érkezni róla. Visszaérkezni, így is van. Itt valamit csinálni kell. Nem vetted észre? Hol? Itt kedden délelőtt-látom, látom al-tól igen látom, látom igen látod? Majd azt hiszem hétfővel lehetne cserélni. Jó? És még azt nem tudtam, hogy a görög van idén, vagy a héber. Azt hiszem egyik félév, második félév. Azt majd a szaktanár-jó mert a görögöt irtam föl. Igen-igen. Egyébként jó. Hát itt nincs probléma. Lajoskám neked a filozófiából mi jön most. Ebben a félévben filozófiatörténet és logika lesz. S mind a hetet szánod? Igen heti hét óra lesz időnk bőven. S hogyan marxizmust idén tanítod? Idén, de a második félévben, mert alaposan és részletesen akarunk róla tárgyalni, így tehát a második félévben lesz csak. Egész évben lesz filozófiatörténet. Első félév az a görögöktől kezdődik, igen, igen az első rész, a második félévben az ujkori rész, főleg a marxizmus, na most nem tudom még a gyakorlati tantárgyak a szociológia, pszichológia, pedagógia. pedagógiai gyakorlat ezek az utolsó órákba kerültek-hát igen-természetes. Filozófia és dogmatika legyen inkább, hogy jobban bírják a gyerekek. Igen-igen a későbbi órákban igen igen így van. A szónoki gyakorlatok is-szónoki gyakorlat-szintén utolsó óra ráadásul, a kisoktatási gyakorlat, igen. Az atya a fiú és a szentlélek nevében amen. Uram Istenem tiéd az éjszaka és tiéd a nappal. Kezed műve a hajnali harmat csepp és a nap. Add hogy egész nap jókedvű és tiszta legyek. Jó akarok lenni, hogy örömed teljék bennem és szeretni akarlak téged uram. Amen. Kicsit hallani fogunk Thomas Mannról egész röviden, röviden az élete, a pályáját egy két adatot róla. Stége Timód-Thomas Mann egy német városban Lübeckben született. Ez a mű ez a fasizmus ellen irányuló írásmű. Hát azért most akkor most nevezzük nevén a gyereket. Mi az, hogy ez a mű, mi a műfaja enne k a műnek. Novella, novella tökéletes, igen novella nagyon jó. Megismerkedünk e a bűvész est főbb szereplőivel. Gazsi-igen, Marióval, Angoliéri asszonnyal és hát a néppel is. A néppel is tökéletes, sőt már magával Csipolóval is megismerkedünk, majd arról mindjárt beszélünk, hát röviden egész röviden az erőtlenekeket szedjük gyorsan össze. Erőtlen a Marió, erőtlén a Mangoreiné as szony, Angoliéri asszony, idegen nevekkal egy kis baj van. Angoliéri asszony igen. Na most kik az erősek. Erősek a többi az egész közönség majdnem hogy erősek erős az egész közönség, az egész fürdőhelynek a nyaralógárdája. Igen és Nincs gondolatod hirtelen. Már Jóska-egész novellának a lényége a bűvész est. Köszönöm kapsz egy négy est fiam, csak ne hebegj annyira és ne izgulj. Kinyitjuk a füzetünket. Hálaadás a magas rangú téged mennyei édesatyánk hallgass meg kérésünkben az ur jézus krisztusért amen. Azt szeretném kérdezni Tivadarbácsitól, hogy az hogyan egyeztethető össze, hogy az ószövetségbe például az Ábrahámnak a feleségén kívül volt egy ágyasa is és az ószövetségi királyoknak több felesége is, hogy ez magával a keresztényi erkölccsel. Igen. Hát igen az ószövetség egy külön terület. A kérdés jogos volt és erre azt tudom mondani, hogy alapjába véve tulajdonképpen ott is monogám házasságról volt szó, de azt tudni kell, az ószövetségi embernek az Isten parancsolata kikerülhetetlen szent rendelkezés. Az első parancsolat pedig úgy hangzott az ember számára, hogy szaporodjatok és sokasodjatok és töltsétek be a földet, s a házasságnak az volt a célja a gyermek nemzés a gyermek születés, tehát a családalapítás volt a célja. Tivadar bácsi elfogadhatónak tartja e azt hogy elválljanak a családok, szétválljanak a családok a férj és a feleség-már mint úgy értve a házasságban-házasságban-igen és új feleséget Még sohasem voltam ezen a szószéken. Ez nem egy szereplés, hanem ezen az istentiszteleten tulajdonképpen az egész diákság nevében szólok Istenhez. Pesten jártam az I. László gimnáziumban és családi okok miatt kerültem Debrecenbe, mert elválltak a szüleim.

Nagyon sok mindenben össze lehet hasonlítani az állami és az egyházi iskolákat elsősorban az emberekben látom a különbséget. Tanárokból és diákokból is, magában a hangulatban látom a különbséget és az egymáshoz való viszonyulásban. Kevésbé figyeltünk ott egymásra. Teológiára szeretnék menni negyedik után. Van egy barátom és akitől kérdeztem levélben, hogy mit szól hozzá és nagyon tetszett a viszonyulása hozzá, mert azt írta, hogy addig nem tud semmit mondani amíg nem látja, hogy hogy megtaláltam a helyemet és jól érzem magam, de természetesen nincsen el-lene. Imádkozunk. Mennyei atyánk a Jézus Krisztus által. Hálások vagyunk, hogy újra megjelenhetünk a te kegyelmes színed előtt. Meg szóval valamit éreztem én. hogy hogy nem véletlenül kerültem ide pont református gimnáziumba. és úgy gondoltam, hogy majd nyáron döntök, mert akkor nem leszek az iskola hatása alatt. Akkor tényleg saját magam fogok tisztán dönteni erről, mert éreztem főleg eleinte, hogy mindig amikor hazamegyek akkor más világba lépek és eleinte nem tudtam összeegyez-tetni a két helyet, hogy nekem nem jutott eszembe otthon az hogy bibliát olvassak vagy elmenjek istentiszteletre és egy idő múlva eszembe jutott és akkor én nagyon örültem neki, és egészen nyár végéig nem történt semmi és én már azt hittem, hogy megbolondulok. És augusztusban amikor már éreztem, hogy itt van a negyedik év, akkor már döntöttem. Ugy hogy az augusztus az szörnyű volt. Ilyen álmatlan éjszaka-k, izzadás meg egyebek, és úgy jöttem végre vissza, hogy igen teológiára akarok menni. Igen azért kell az átlagot venni. Egy nagyobb és nem csupán katolikus je-lenséget, bizony protestáns testvéreinknél ugyan ez a jelenség van, bizony mert azok szokták mondani, hogy esetleg a katolikus papoknál az a probléma, hogy a nőtlenség, pedig hát a protestánsoknál nőülhetnek és mégsem mennek a férfiak. Ezért egy bizonyos fokig most arról beszélnek, meg írják, hogy elnőiesedik a protestáns lelkesítő pálya. De fakto vannak még most felvett nők a protestáns teológiára. Nagyon sok. Igen működik id. Igen nagyon sokan. Nagyon sokan. Százalé-kosan nem lehet ezt körülbelül mennyi-tudni? Hát nézd, még nem biztos, hogy fele szóval biztos, hogy még mindig több a férfi, de mindig több a nő ez is biztos. Klaudétu jézus krisztus Istenem amen. Tessék helyetfoglalni. Nem elsődleges, kizárólagos célunk a papi hivatások nevelése, hanem megtanítani fiataljainknak az istenhiten alapuló keresztény életet és a tudományok becsületes szolgálatát. Mind ezt megtanulhatják tanáraiktól az állami tantervekből jó egészséges demokratikus iskolai légkörben. Így semmi féle képpen sincsenek hátrányban az állami iskolák-ba járó diáktársak mögött. Aztán a gimnáziumi államilag érvényes bizonyítvány birtokában megtalálhatják helyüket bármely felsőoktatási intézményben, vagy munka-helyen, egyszerűen a társadalom a magyar nép mai életében. Flórisz Róbert vagyok. 17 éves a zsidó gimnáziumba járok amely Anna Frank nevet viseli. Édesapám cukrász. Ő az egyetlen kóser cukrász kisiparos egész Magyarországon. A kóser jelleg annyit jelent, hogy különböző készítmények, fagylalt, sütemények, bárhesz készítésénél a vallási előírásokat betartja. Egyébként minden nyáron segíték neki. Bedolgozok, kiszolgálok, nyersanyagokat vásárolok. Vallásos nevelést kaptam főleg szüleimtől de még inkább anyai nagyanyámtól, akitől elsajátítottam az alapismereteket. Legelőször is megtanított a héber ABC-re akkor az elemi imákra az áldásokra és a szokásokra. Vallásunk szerint ha egy fiú eléri a 13. életévét akkor férfivá avat-keretében utolsónak máftirnak felhívják a tórához és ő a heti szakaszhoz kapcsoló-dó máftirt elmondja utána esetemben a Seyber professzor ur fölavattya férfivá. Hát ez a ha az ember hisz abba n amit mond s ha érzi az ember hogy őt megbecsülik és szeretik és a bizalmukkal tüntetik ki hittársai akkor egy életreszülő élmény lehet ami meghatározza minden további cselekedeteit. Sajnos apai részről nem kaptam ilyen nevelést, és édesapám egyedül tért vissza családjának hét tagja közül Ausvitzból.

Gimnazisták az Anna Frankosok kötelezettségünknek érezzük; hogy a gettó áldozatainak sírkertjét ápoljuk és rendben tartjuk. Mindig szerettem az életörömet, főleg a verseket meg a vígjátékokat, s színész szeretnék lenni. Nagyon élvezem a közös próbákat, játékot, a közönség visszreakcióit. Lehet; hogy épp az iskolabeli bálók hozzásegítenek ahhoz, hogy színész legyek. Szerintem az, hogy hívő vagyok az semmi ellentmondással nincs ebben a pályában. Hiszen minden színész hívő. Véleményem szerint a hit és a színészet között nincs semmi ellentmondás. Emlékezzél meg urunk életünk. Igazság atyja, napnyugtakor téged szólítunk az egész emberiség nevében kérünk add, hogy fogyhatatlan lényedet vég nélkül élvezzük. Emlékezzél meg urunk életünk. Nagy a mi urunk, nagy az ő ereje! Bölcsességének nincs határa. Nagy az ő ereje. Dicsőség az Atyának a Fiunak és a Szentléleknek. Nagy a mi urunk, nagy az ő ereje. Meglepődve olvastam, hogy a XVIII. századi protokolumot az egyházmegyei hivatalnál, amelyben látom, hogy költőnk Berzsényi Ferenc aki kispap volt valaha ennek az intézetnek a falai között a székesegyház káptalani miséjén gitározott a kispapokkal együtt! Megjegyezzük hogy az ilyen protokolon nagy feltűnést keltett Mikor volt ez. A XVIII. század közepe. Honnan ered végső fokon az ő anyag és az élet. Ezekre az ugynevezett határ kérdésekre az egzot tudományos módszerekkel szerzett ismereteink nem adnak végső feleletet. A hívő vallásos világ értelmezés a bibliai igei kinyilatkoztatásra támaszkodva viszont azt a végső hitbeli döntést vallja, hogy egész világunk és benne sze mélyes ényünk is nem önmagukból erednek hanem egy tapasztalásunk és értelmünk számára meg nem közelíthető egészen más végső valóságnak Istennek a teremtése. Mai szemináriumi óránkon Hanvai Mária negyedéves teológiai hallgató prédiká cióját fogjuk meghallgatni. Kezdetnek énekeljük el 768. ének első három versét. Betegségeink, bajainknak tragédiáinknak egyetlen oka van az, hogy nem élünk Istennel közösségben, hogy Isten nélkül élünk. Isten az aki hiányzik az életünkből. Lehet hogy ez így első hallásra hihetetlenül hangzik, de ezt csak akkor tudja mindenki személyesen is elfogadni, hogy ha Istennel való kapcsolat betölti az életét, akkor tudja kimondani, hogy ez az. Ez az amit kerestem. Most pedig kérem a hallgatókat, hogy mondják el kritikai észrevételeiket és megjegyzéseiket. Itt a szemináriumban spirituális munkáját végzem, ez a kifejezés a civil életben a pszichológus szerepéhez hasonlíthat. Amikor valaki elhatározza, hogy pap lessz akkor bizonyos ideákat, elgondolásokat, eszményeket hordoz magában. A szemináriumi idő alatt ezeket az eszményeket kell egyesíteni a valósággal a realitással. A csendben az imádságban mindenki találkozik önmagával meg hogy Babits kifejezéssel éljek találkozik a gazdájával az Istennel. És itt tisztázza feladatát, s ebben a tisztázódásban segítem én a növendékeket. 32 éves vagyok. Mint butorasztalos voltam előzőleg. Üzletben dolgoztam a Vasás utcában az NDK üzletben és hát ott négy és négy és félezer forintot kerestem. 21 éves vagyok. Elektronikai műszerész szakmunkásvizsgát tettem, de munkába még nem álltam. A hivatásnak van egy kimondható része és egy kimondhatatlan. És amikor az ember dolgozik, mint ahogy mondtam butorasztalos voltam, egyszer csak jön egy belső kényszer? talán így is lehet, mon mondani hogy papnak kell mennem. Előtte vallásos voltam. Közelebb akartam kerülni az emberekhez. A szüleimnek nem tetszett az, hogy én papnak megyek, hogy nem fogok tudni megélni. Ők is a pénzre appelláltak. Szüleim kifejezetten nem örültek neki. Udvaroltam és eljegyzés előtt voltam, és otthagytam. Udvarlás közben jött az, hogy nekem egy fordulatot kell tennem. Én mindig mondtam neki, hogy én érzek magamban egy más hivatást is, nem csak egy édesapai, hanem papi hivatást is. Valamit valamiért. Tehát tisztában vagyok vele, hogy mit kellett otthagynom, hogy mit hagytam ott, de úgy érzem, hogy amit akarok csinálni és akiért akkor megéri. A mosoly kevesebbe kerül mint a villanyáram és mégis mennyivel több fényt ad. Istenünk.

Te örömmel ajándékozod meg az embereket és azt várod, hogy örömben éljenek, mert a te világod öröm és boldogság. Áldjuk és magasztaljuk a mindenható jó Istent. Istennek legyen hála. Tehát nem egy ember úgy hívott papnak, hanem mondjuk azt, hogy az Isten hívott és hogy ha meghívott, akkor a kegyelmét is megadja az erőt is megadja hozzá. Valaki eljön papnak, akkor nem magányos akar lenni, hanem inkább közösségi ember, Kell is néha a magányosság ahhoz, hogy mondjuk pap legyek az a magányosságot és a csendet azt meg kell élnem. Tehát igényemnek is kell lenni arra, hogy imádkozzak és, és elmélkedjek. Miskolcra a nyári árrendezések után ilyen kilátásokkal indulunk az új esztendőnk iskolai évnek, költségvetésileg fog menni a dolog? Igen. Valóban nehéz a kérdés mert megdobogtatta a szívemet az árrendezésnek a listája, de mégis úgy látom, hogy hála istennek van még a karácsonyi gyűjtésből, van még egy kis tartalékunk, tehát ebben az évben minden biztosítva van. Meg hát a Szabolcsi krumpli termés is jónak ígérkezik, úgy, hogy a hívek adományára számíthatasz megint. Igen na de biztos az már konkrétum. Igen nekem már szóltak három helyről. Ózd környékéről tudok egyet, szóltak hogy küldjünk autót, küldjünk üres zsákokat és krumplival visszaküldik. Ez nagyon nagy segítség lesz nekünk, egyrészt hát ugye ajándékba kapjuk a krumplit, másrészt finom Szabolcsi krumpli, ugye az nem olyan mint az Egri. Ez a természetbeni adomány nem csak krumplit jelent, hanem almát, zöldségfélét, tojást. Ezeket mind kapjuk az év folyamán. Igen. És az Alsónémeti karfiol megérkezik az idén. Hát igen Alsónémeti most már kiesik, mert a Lovas Feri meghalt szegény. Hát szegényke. Ugy gondoltam hogy adunk baboskáposztát, hát tetszik látni van egy körülbelül öt mázsa káposztánk. Igen, bőven elég. Utána pedig lehetne egy turocsusza - igen - és még alma. És még mennyi alma van még, hétfőre elég lesz. Utána elég fog lenni iskola év végéig, úgy állunk. Egészen iskola év végéig. Most már ott tartunk, hogy minden növendéknek jut egy korékpár használatra, ezzel ők végig tudnak menni a közeli hegyekbe. Ebbe a Tonkányi egyébként a fővezér, igen. Órarendileg biztosítottuk a szabadnapot. Igen. Na és az autó tanfolyam, mert a korékpár mellett az autóra nagyobb szükség van. Ugy tudom, hogy az autó jogosítványt tehát a "B" kategóriát a harmadévtől fölfelé mindenki megszerezte a nyáron. És most átadnám a helyemet Bánfi művészurnak a katedrális, tartsa meg beszédtechnika óráját. Ne felejtse el, hogy 30-40 méterre is el kell jutni ezeknek a rezgéseknek, amiket te létrehozol. Keményen. Mémmő, némmő, némmő, némmő. A két magánhangzó közötti a különösen fontos, hogy el ne kenődjön. Mémmő, némmő, némmő. Így jó lesz, igen. Még egyszer valamennyien. Mimmő, mimmő, menni, menni, mimmő, mimmő, mimmő, mimmő, mimmő, mimmő, menni, menni, menni, menni, menni, menni, menni, menni, máni, máni, máni, máni, tessék engem meggyőzni a következőkről. Hatszázharminchatezer, hatszázhatvanegy. Nem hiszen el. Még meggyőződőbb. Hatszázharminchatezer hatszázhatvankettő. Aha ez már fejlődik, tovább. Hatszázharminchatezer hatszázhatvanháron, jó még egy utolsó fokozat. Hatszázharminchatezer hatszázhatvannégy. Vigyázzunk, ne a hangerőt növeljük, csak az intenzitást, csak a feszültségét a szövegnek amellett, hogy pontosan formálódik. Hatszázharminchatezer hatszázhatvanöt. Még egyszer. Hatszázharminchatezer hatszázhatvanöt.

Helyes. Az Isten áldjon és őrizzen meg benneteket, sugároztassa felétek arcát. Legyen irántotok kegyelmes, forduljon felétek bizalommal, adjon tinéktek, mindannyiunknak békét úgy legyen ámen.

Készítették: dramaturg: Ostvát András
hangmérnök: Traub Gyula
fővilágosító: Tárkányi Ferenc
rendező munkatársa: Balajthy András
felvételvezető: Kátai Róbert
vágó: Rigó Mária
gyártásvezető: Nádasi László
operatőr: Máthé Tibor
rendező: Gárdos Péter

Készült a Híradó- és Dokumentumfilm Studióban
Magyarországon forgalomba hozza a MOKÉP.

Eng.sz: 002290/82 M.

Neudhar!
Bokor
82. 08. 16

A Lántróly

1982

Tárgy.

EGYHÁZI ISKOLÁK

30 perces dokumentumfilm forgatókönyve

Gárdos Péter
1982 aug.

/ Az X - el jelölt képek új, megcsinálendő felvételek/

X 1. A hófehérre meszelt, boltozatos, különös, sokszögű teremben pompásan megterített, gyertyatartós vacsora kezdődik. A résztvevők a T alakú asztal körül ülnek, fehér főkötős, zárt arcú kedvesnővérek hozzák-viszik a tálakat. Csupa reverebdás alak üli körbe a vacsorát: paptanárok és az egyházmegye vezető papjai, némelyikük vörös reverendában, vagy székes bíbor övvel - a rangot jelezendő. A beszélgetés alatt néha a legfiatalabb pap felugrik és fehér vagy piros bort tölt az uraknak az üvegkancsókából. A vita elég távolról indul.

Természetesen e helyütt csak hozzávetőlegesen jelezhetem, hogy e beszélgetés milyen kacskaringókat, kitérőket járhat be, hiszen még az is kérdéses, hogy rábizom-e művelt és élvezetesen csevegő egyházférfiakra a kötetlen beszélgetést a megadott témára, avagy magam provokálom, irányítom azt láthatatlanul az asztal végéből. /Tulajdonképpen ennek a társalgásnak már résztvevője lehettem néhány hónappal ezelőtt, természetesen kamera nélkül/ Van-e esélye a magyar hívőknek magyar pápára? - erről a bizarr pontról löködik ki a vita, amely persze közel sem ennyire groteszk teltevés. Arról a történelmi időszakról beszélgetnek, mikor három pápajelöltje is volt az országnak /Bakócz püspök és két társa/, mennyire kötelező az olasz nemzetiségű pápa, milyenek az elvi feltételek. Innen már csak egy rövid ugrás a mai magyar egyházi élet. A csökkenő hívő-

számmal, az egyház megújulási készségével, majd innen egy további lépéssel a papi pálya vonzására terelődik a szó.

Közben újabb tálak jönnek, valakinek az egészségére koccintanak. Így teremődik meg filmünk dramaturgiai kerete. Hiszen ez a vacsora adja majd meg nekünk azt a lehetőséget, hogy egyetlen szó narráció nélkül, csak ennek az estéli vitának a hanganyagát használva kommentáljuk, értelmezzük a később megjelenő helyzeteket, szituációkat. A vacsora képe egyébként még egyszer, a film utolsó bekezdése előtt majd visszatér.

2. Felirat: PIARISTA GIMNÁZIUM, BUDAPEST

A kápolna hosszú, csak gyertyákkal világított oldalhajójában egy fehér ruhás pap csendes meditációval készül a nap miséire.

Csöngetnek.

Az oldalajtón beáramlanak a tanulók.

Elhelyezkednek a kápolna fapadjai közé, a kamera szigorúan csak a hátukra tapad, a felnyírt és hosszú haju tarkókra, egy két paptanár tonzurájára.

A reggeli istentisztelet kezdődik.

Paptanár kántáló hangja:

Add hogy hosszú ^{és tiszta} életű lehessenek a földön...add hogy ne vétkezzenek... hogy szeressenek és becsüljenek... stb. ...Ámen.

A gyerekek keresztet vetnek, feltá-pászkodnak, vége a ceremóniának.

3. Magyar óra a IV.B-ben.

A paptanár Thomas Mann Marió és a varázsló c. novellájából felletet.

Jönnek a jó és rosszabb válaszok.

A tanár meglehetősen szigorú. A hibás feleletekre úgy reagál, hogy az szinte megalázó a tanulóra nézve.

Az egész órát következetesség, rend és fegyelem jellemzi.

4. Felirat: REFORMATIUS GIMNÁZIUM,
DEBRECEN

Ismét egy tanóra, most hittan a negyedikeseknek.

A katedrán Tivadar bácsi, egy alacsony, joviális úr éneklő hangon és nem kis beleéléssel magyaráz.

A diákok kérdéseket tesznek fel a háztasság szentségére vonatkozólag. Először csak bibliai példákról faggatják a tanárt, később már arról is, mi a véleménye ma a református egyháznak a válásról.

A kamera kiválaszt magának egy tiszta leányarcot és ráközelít. Ezalatt elkezdődik Mária belső vallomása.

Mária:

Arról az örömről beszél, hogy ő a vasárnapi kiválasztott: az a tanuló, aki vezetheti a hétfvégén az istentiszteletet.

A készülésről beszél, hogy könyvtárba kellett mennie, hogy a beszédet megírhasssa.

A debreceni Kollégium diszes könyvtára.

Az oratórium. Kezdődik az istentisztelet. A 17 éves Mária kilép a gyülekezet elé, elkezdi.

Utána fenn a karzaton megszólal a híres Kántus.

A belső monológ folytatódik. Mária elmondja milyen borzasztó belső küzdelem után döntött úgy, hogy a lelkesi hivatást választja. Hány álmatlan éjszakába került, míg megérlelődött a döntés: pap lesz.

5. Felirat: PIARISTA GIMNÁZIUM,
Budapest

A fizika előadóban a paptanár
felállítja a tanulókat.

Tanulók:

Laudetum, Jesus Cristus!

Tanár:

Laudetum. Leülhettek.

Elkezdődik az óra, a mozgás fizi-
kai törvényszerűségeiről.

X 6. Az igazgató szobája. Kemenes László a kamerába beszél.

Kemenes igazgató:

Arról beszél, hogy egyáltalán nem az a cél, hogy papokat neveljenek. Hiszen a tananyag sem más, mint az egyházi iskolákban. Csak mindez katolikus szellemenben, csak a dolgok legvégső oka Isten. Hazát és egyházat szerető emberek - ez a cél.

Csak egy-két pillanattal látjuk az igazgatót. A fizika óra néma snittjei fölé beszél.

X 7. Felirat: ANNA FRANK ZSIDÓ GIMNÁZIUM, BUDAPEST

a kamera hosszan bóklászik a többszázéves épület ódon folyosóin, furcsa és sötét szögleteiben.

Végül "betéved" egy tanterembe.

Itt történelemóra van. A tanár első gimnazistáknak magyaráz az ókorról. Természetesen sajátosan valóságos és sajátosan zsidó a megközelítés.

X 8. Szünet van. A folyosóra kitódulnak a diákok, nevetgélnek, viháncolnak, jópofáskodnak, mint más iskolákban. A kamera lassan rávariózik egy fiu arcára.

Elkezdődik az Anna Frank gimnázium növendékének belső monológja.

A fiu arról beszél, hogy esze ágában sincs rabbinak menni, mi sem áll tá-

volabb tőle, mint a papi hivatás. Elmondja azokat a lélektani okokat, amelyek miatt ő ide, a zsidó gimnáziumba jár: a családjának vallásosságáról beszél, amely nem ortodox ugyan, de felvállalt sors, és a mélyebb motivációról is szól, a koncentrációs táborokban elpusztult nagyszülőkről, akiknek szinte tartozik ezzel.

A folyosói képeket a vallomás alatt felváltják a tornaóra snittjei. Természetesen főleg a fiút mutatjuk.

9. Felirat: RÓMAI KATOLIKUS TEOLÓGIA, EGER

Egy fiatal reverendás növendék a csöngöhöz lép. Meggyomja.

Végigsüvít a folyosókon az éles csöngőhang.

10. A rektor a lépcsőforduló Golgota

tája alatt áll és a kamerába beszél. Dr. Koncz Lajos, rektor:

Néhány mondattal bemutatja az intézményt. Elmondja hány évfolyam, papnövendék, tanár él itt, hogy ez egy bennlakásos intézmény, milyen régi, mi

A bemutatás alatt már a reggeli próba célja, stb.

baistentiszteletre gyülekező, a folyosón menetelő növendékeket látjuk.

Zárt sorokban, hallgatagon vonulnak a kápolna felé.

A rektor elmondja milyen tantárgyat oktatnak itt a négy év alatt.

10. Próbaistentisztelet a harmadéveseknek a kápolnában.

A kamera lassan fahrtól végig az éneklő arcokon. Mindenkin fehér miseruha van, ez tovább növeli az ünnepélyességet a nemrég renovált kápolnában.

11. Felirat: EVANGÉLIKUS TEOLÓGIA, BUDAPEST

Dr. Nagy Gyula dékán előadása tart a teremtsről. A kamera a Bosnyák téri nyüzsgő piacról igazít fel a padok között ülő hallgatókra. Fiuk,

lányok vegyesen, utcai ruhákban.

A rektor azt fejtegeti, hogy korunkban a hívő embernek is el kell fogadnia a valóban tudományos módszerekkel szerzett ismereteket a világról. Csupán az Istentől való eredetet nem kérdőjelezheti meg.

11. Liturgiai gyakorlat óra következik.

A tanár felkéri Harvay Mária negyedik évfolyamos hallgatót tartsa meg homiletikai dolgozatának felolvasását.

12. A tanteremben kialakított, szerény szószéken a széparcu lány elkezdte felolvasni prédikációját.

Rövid részlet a prédikációból, amely Jézus személyes varázsát taglalja.

13. Kezdődik a vita. A tanár kéri a hallgatókat szóljanak hozzá a próba prédikációhoz.

Három hozzászólás rövid kivonata. Mindegyikük más és más okok miatt kritizálja Harvay Máriát.

X 14. Felirat: RABBISZEMINÁRIUM,
BUDAPEST

A tanteremben a rabbinövendékeknek egy merőben praktikus szertartásról tart előadást tanáruk.

A kivetített ábrákon egy állat vonalakkal barázdált, szakszerűen részekre bontott ábrája látható.

Az előadó a kóser hus vallásos "előállításáról" tart beszámolót.

15. Felirat: RÓMAI KATOLIKUS TEOLÓGIA,
EGER

A Teológia egyik nagftermében a papnövendékekből összeállt énekkar egy gitárkíséret mellett énekliegy számát.

A kamera elsvenkelve mutatja a két reverendában biliárdozó hallgatót.

A biliárd-parti alatt megkezdődik a két hallgató párhuzamos vallomása.

Ugyanazokról a kérdésekről beszélnek mindketten. Miért választották a papi hivatást. Egyikük műbutorasztalos volt, a másik ipari tanuló. Melyik volt a kiválasztott pillanat, amikor határoztak, mit szolt döntésükhöz a családjuk, tisztába vannak e a papi pálya magánosságra itélzetett voltával, stb.

A monológot egyhelyütt megszakítja a hallgatók közös étkezésének bemutatása a Teológia alagsorában. Közös ima, egy pármondatos, valamilyen aktualitáshoz kapcsolódó prédikáció, majd egyes növendékek körbehordják az ételeket.

Az ebéd után egy növendék a holland mosogatógéphez lép, beindítja.

X 16. És most képbén is visszatér a film elején látott "főpapi" vacsora. Tulajdonképpen az egész filmet behálózza, de csak hangban! Ebben a forgatókönyvben persze még nem jelezhettem, hogy mikor és miképpen csuszik majd a jelzett képek alá az estéli vita. Amikor informatív vagy magyarázó mondatai segítik és irányítják az eligazodást ezekben a kérdésekben, ott és annyiban hallhatóak lesznek. Erre minden garancia megvan: a vacsorázókat ugyanis beavatom a film szituációiba.

A filmnek ezen a pontján tehát képbén is megjelennek. Ülnek a Talaku asztal körül, már tul vannak a gyümölcsön is, a tányérokot már nagyjából leszedték.

Arról folyik a szó, hogy ma már ritka a régi típusu vallásosság.

A mániákus, a végsőkéig elkötelezett, Jeanne d'Arc típusu megszállottság. Az egyház tehát alkalmazkodik az új lélektani helyzethez, új stratégiát dolgoz ki.

Egyébként is: az egészen hétköznapi gazdasági kérdésektől, ami egy egyházi iskola fenntartása, a legabszurdabb témáig, ami egy korszerű, tudományos papnevelés /!/ - mindenre gondolni kell.

17. Felirat: RÓMAI KATOLIKUS TEOLÓGIA,
EGER

Íme az egyik példa. A Teológia pincéjében vagyunk. A kedvesnővér a heti étrendről számol be a vice- rektornak, az intézmény gazdasági vezetőjének. Miközben elmennek krump- li és hagymahegyek mellett, be- néznek káposztáshordókba, folyik ez nem mindennapi diskurzus mákosgu- báról és napi husadagról.

A beszélgetés fölé becsusszan a va- csorázók vitája. Elmondják, hogy ho- gyan szedik össze a pénzt ma Magyar- országon ezeknek az iskoláknak a mű- ködéséhez, mennyiben járul hozzá ehhez az állam, illetve mennyit adnak ösz- sze adakozás formájában a hívők.

X 18. Felirat: EVANGÉLIKUS TEOLÓGIA,
BUDAPEST

Egy előadóteremben vagyunk. Az egyik legkülönösebb órán veszünk részt. Egy magyar élszínész, Bánffy György tart beszédtechnikai órát a lel- kész-növendékeknek.

Bonyolult nyelvtörő mondatokkal kinlódnak a hallgatók. Bánffy pon- tosít, egyre gyorsabb iramban kell megbirkózni a faramuci szöveggel. Nyilvánvaló: bizonyos speciális színészi /!/ képességeket sajátít-

tatnak el a jövőendő lelkészekkel.

19. Felirat: RABBISZEMINÁRIUM,

BUDAPEST

A végállomás: felavatják a hallgatókat. Jelen estben három rabbinövendéket avatnak a József köruti zsinagógában. Ünnepeles szertartás: Scheiber professzor héber utraválója, a kántor éneke, majd a fiatal emberek homlokát megcsókolják, és megkapják a papirusztekercset.

Fenn, a karzaton énekelni kezd az énekkar. A megrendült, sirással küszködő hallgatóság, rokonság fölött szélesen, szomorú-diadalmasan száll a magyar HIMNUSZ.